

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Tribvs Dagobertis Francorvm Regibvs Diatriba Godefridi Henschenii E Societate Iesv

Henschenius, Godefridus

Antverpiae, 1655

IV Tres gestorum Regis Dagoberti scriptores praecipui, Fredegarius,
Monachus S. Dionysij, & Aimoinus. Eius adolescentia, regnum
Austrasiorum, & coniugium cum Gomadrude.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9599

I V

Tres gestorum Regis DAGOBERTI scriptores precipui, Fredegarius, Monachus S. Dionysij, & Aimoinus. Eius adolescentia, regnum Austrasiorum & matrimonium cum Gomadrude.

Acturi de DAGOBERTO I, non quæcumque ab eo gesta traduntur recensebimus, sed potius, quod de rebus illi adscriptis ferri iudicium par sit, paucis ostendemus. Ac primò Fredegarius (quem infra probamus, Chronicon ad caput LXXX, siue ad quartum post obitum DAGOBERTI annum, solùm scripsisse) vnus est, cuius præcipuè stare testimonio possimus, utpote DAGOBERTO coæuus, & qui præfatur, se *Acta Regum & bella gerentium, quæ legendo simul & audiendo, etiam & videndo, cuncta certificatus cognouit, huius libelli volumine scribere non siluisse, sed curiosissimè, quantum potuit, inserere studuisse.* Et quiuis hoc Chronicon relegens, facile aduertet ex dictione circa Acta DAGOBERTI magis incultâ, ea primò illius calamo exarata esse; non, ut priora magis nitida, ex aliis auctoribus descripta, aut saltem contracta.

Andreas Chesnæus tomo I Historiæ Francorum, exorditur DAGOBERTI Regis tempora à gestis eiusdem Domni DAGOBERTI, scriptis à monacho S. Dionysij, eumque *anonymum quidem, sed contemporaneum* appellat. Petrus de Marcâ lib. I historiæ Bearnæ cap. 26, § 1 opinatur scripsisse illum *sub Chlodoveo II*, cum cuius obitu historiam finit. Verùm plura sunt, quæ hunc auctorem aliquot seculis iunio-

rem esse persuadeant. Sufficiant hîc paucula ex capite XLIII verba: *Vnum*, inquit, *quod in quadam vetustissimâ reperi chartâ, quam, ut ferebatur, B. Audoënus scripserat, quodq; memorato Regi eius post mortem contigit, breuiter narrabo miraculum.* Eiusdem DAGOBERDIS Gesta quasi à pluribus scripta citat Aimoinus lib. 4 cap. 17. *Cuius DAGOBERDIS, inquit, actus licet à nonnullis separatim digesti habeantur, tamen ne eos facta eius lateant, apud quos præfata non inuenitur scriptura, ea nos libuit perstringere.* Floruit Aimoinus monachus Floriacensis sub annum Christi CIO, suamque historiam inscripsit S. Abboni Abbati anno CIOIV interempto, cuius & Vitam scripsit, XIII Nouembris à nobis publico dandam. Aimoino quantum antiquior ille S. Dionysij monachus fuerit, incertum est: antiquiorem tamen fuisse, ex dictis licet coniectare. Ambo præcipuam historiæ suæ auctoritatem mutuantur à Fredegario, à quo pleraque describunt. Reliquis eorum scriptis non tam securam ubique fidem esse adhibendam, infra constabit.

Inter antiquas & fide dignas historias minimè numeramus *Gesta Regum Francorum* ad Theodericum Regem, DAGOBERDIS Iunioris successorem, continuata, atque à Marquardo Frehero, & Andrea Chesnæo edita, cuius libri auctorem viri eruditi non immeritò *anonymum fabulatorem* appellant.

Hæc de auctoribus: ex quibus monachus S. Dionysij cap. 2 scribit, DAGOBERDIS in annis puerilibus à genitore traditum esse Arnulpho Metensium urbis Episcopo, ut eum secundum suam sapietiam enutreret, eiq; tramitem Christianæ religionis ostenderet, custosq; ac baiulus esset. Ac quasi Metis dein Parisios rediisset, addit, *adolescetiæ etatem venationibus exercuisse, ac venerationem amoremque erga SS. Dionysium, Eleutherium ac Rusticum*

cum concepisse: quando ipso insequente ad horum Martyrum ædem fertur ceruus confugisse. Quæ auctor ille, & primus quidem, prolixè narrat, cap. 2, 3, 4; dein cap. 5 obitum Bertetrudis Reginae matris eius, quam Fredegarius cap. 46 tradit mortuam esse anno Chlotharij xxxvi, Christi 10cxi, ac biennio post DAGOBERTVM super Austrasios Regem institutum, anno xxxviii regni Chlotharij, Christi 10cxi: quem adhuc adolescentem potius arbitramur tunc primum S. Arnulpho Episcopo Metensi commendatum. Fredegarius cap. 58, *Ab initio, inquit, quo regnare cæperat, consilio primitus beatissimi Arnulfi Metensis Urbis Episcopi, & Pippini Maioris. Domus vsus, tantâ prosperitate regale regimen in Auster regebat, ut à cunctis gentibus immenso ordine laudem haberet.* Et auctor Vitæ S. Arnulphi coæuus, & in pluribus testis oculatus, ait: *Arnulphum Episcopum Chlotharius tantâ fide & amore dilexit, ut cum prolem suam DAGOBERTVM in Principatus culmine sublimasset, eidem regnum ad gubernandum, & filium ad erudiendum in manum tradiderit. Quem ille acceptum ita altissimâ & profundâ erudiuit prudentiâ, ut in se amborum ratione Rex nullus illi similis fuisse narraret.* Hæc illi, quæ nobis magis probantur, maximè quòd eum adolescentem Austrasiorum regnum administrasse etiam asserat Harigerus in gestis Episcoporum Tungrensium & Traiectensium cap. 29. Quem Fredegarius in titi apud Austrasios regni, appellat annum Chlotharij xxxviii, sequentè xxxix tradit monachus S. Dionysij c. 12, eumq; secutus Aimoinus lib. 4 cap. 8, vbi ipsamet reliqua verba Fredegarij vsurpant. Verùm quia eadem vbique ratione tam in libris editis, quàm manu exaratis legitur apud Fredegarium annus Chlotharij xxxviii, eum potius retinendum censemus, cum codex MS. Alexandri Petauij appelletur *vetustissimus*, & codex Iacobi Sirmondi *uncialibus litteris exaratus* videat-

videatur extitisse ante ætatem Aimoini & fortè monachi S. Dionysij. Verùm mox sequuntur Fredegarium, & Chroaldum iussu DAGOBERTI anno XLI tradunt interfectum.

In hac regni Austrasiorum institutione *Chlotharius sibi retinebat, quod Ardenna & Vosagus versùs Neuster & Burgundiam excludebant.* Accipit auctor Ardennam, vt eam Iulius Cæsar lib.6 de Bello Gallico cap. 29 descripsit, ad Neruios vsque extentam, cuius istic partem alij scriptores siluam Carbonariam appellant. Hinc B. Pippinum, quem cum S. Arnulpho ad informandum regis moribus DAGOBERTVM statuerat Chlotharius, occasione Pippini Herstalli nepotis tradunt Annales Metenses ad an. 687, *populum inter Carbonariam siluam & Mosam fluuium & vsque ad Fresionum fines, vastis limitibus habitantem iustis legibus gubernasse.* Quâ in ditione tunc Germaniæ secundæ, cuius caput Colonia erat, portio censebatur; atque vnâ cum Germaniâ I & Belgicâ I, ac regionibus Transrhenanis in DAGOBERTI regno continebatur. Partem eam Belgicæ II, in quâ diœceses Remensis, Catalaunensis, Laudunensis & Cameracensis sitæ, sibi retinuerat parens Chlotharius. Ea quoque, vbi matrimonium iniit DAGOBERTVS reliquis Austrasiis addita. Quæ ita narrat Fredegarius cap. 53: *Anno XLII regni Chlotharij, Christi MCCCXXV, DAGOBERTVS cultu regio & iussu patris honestè cum Leudibus in Clippiaco, non procul Parisius venit, ibiq; germanam Sichelidæ Regina, nomine Gomadrudem, in coniugium accepit. Transactis nuptiis die tertio inter Chlotharium & filium suum DAGOBERTVM grauis orta fuit intentio. Petebat enim DAGOBERTVS cuncta, quæ ad regnum Austrasiorum pertenebant, suæ ditioni velle recipere. Quod Chlotharius vehementer denegabat, eidem ex hoc nihil velle concedere. Electi sunt ab his duobus Regibus XII Franci, vt eorum disceptatione hac finiretur intentio. Inter quos & Do-*
mnus

mnus Arnulfus Pontifex Metensis cum reliquis Episcopis elegitur, ut benignissimè (sicut sua erat sanctitas) inter patrem & filium pro pacis loqueretur concordia. Tandem à Pontificibus vel sapientissimis viris Proceribus pater pacificatur cum filio. Reddensq; ei solidatum, quod aspiciebat ad regnum Austrasiorum, hoc tantum exinde, quod citra Ligerem vel Prouincie partes situm erat, sua ditioni retenuit.

Hæc Fredegarius, qui apud Burgundiones, & eos præsertim qui Meridiem versùs propinqua Rhodano tenent, egit ætatem. Ab his Aruerni, Albigenes, Gabali, Cadurci, viciniq; populi, qui spectabant ad Austrasios, dicebantur *citra Ligerim fluium* habitare. Suum Fredegarius affectum erga Reges Burgundionum vel maximè prodit, dum Chronicon & à laude ac virtutibus S. Gunthramni Regis auspicatur, & per annos illius, tum Childeberti, huiusq; filij Theoderici, ut Regum Burgundiæ, deducit, omisso Theuderto Rege Austrasiorum, licet natu senior foret, & neglecto Chlothario II Rege Neustriæ vsque ad annum regni xxx, quando reliquis mortuis etiam *in Burgundiâ & Austriâ regnum arripuit*, ut tradit cap. 43. Cum Fredegario prædictos populos *citra Ligerim* constituunt non solum Aimoinus, qui in monasterio Floriacensi ad Ligerim degebat, sed etiam monachus S. Dionysij in Gestis illius cap. 13. *Hoc tantum, inquit, exinde, quod citra Ligerim, vel Prouincie partibus situm erat, sua ditioni retinuit.* Aimoinus cap. 12: *Hoc tantum exinde, quod citra Ligerim, vel in regione, quam Prouinciam cognominant, situm est, sua ditioni retinuit.* De regione Rhodanum inter & Alpes, Romanorum olim Prouincia, egimus I Februarij ad Vitam S. Sigeberti Regis Francorum Austrasiorum, diximusq; Austrasiis subiectam fuisse prouinciam Massiliensium, imò eam in plures subdivisam. Nam S. Bo-

nius, postea Episcopus Aruernorum, olim S. Sigeberti Referendarius, sub huius successore Childerico factus est Iudex in Praefectura Massiliae primae Prouinciae, vt dicitur in huius Vita xv Ianuarij num. 4. A Sigeberto I Rege Austrasiorum ad Cabellicensem Cathedram in Prouinciâ promotum esse S. Veranum, habent huius Acta xi Nouemb. vti diximus viii Februarij in Vita S. Honorati Episcopi Mediolanensis pag. 167 num. 25.

V

Gesta DAGOBERTI post matrimonium initu apud Austrasios. VVormatiensi Ecclesia donata. Quid Argentoratensi & Spirensi ab eo praestitum.

ANNO post has DAGOBERTI nuptias, regni Chlotharij XLIII, vt scribit Fredegarius cap. 54, VVarnacharius Maior-Domus moritur. Filius eius Godinus, animum leuitate imbutus, no-uercam suam Bertanem eo anno accepit uxorem. Vnde Chlotharius Rex aduersus eum nimio furore permotus: iubet Arneberto Duci, qui Godini germanam uxorem habebat, eum cum exercitu interficeret. Godinus cernens vitae suae periculum, terga vertens, cum uxore ad DAGOBERTVM Regem perrexit in Auster, & in ecclesiâ S. Apri, regio timore perterritus, fecit confugium. DAGOBERTVS per legatos pro eius vitâ saepius Chlothario Regi deprecabatur. Tandem à Chlothario promittitur Godino vita concessa, tantum vt Bertanem, quam contra Canonum instituta uxorem acceperat, relinqueret. Qui cum ipsam reliquisset, reuersus est in regnum Burgundiae. Hæc Fredegarius, neque aliud quidquam ab DA-

GOBERTO